

DÉLMAGYARORSZÁG

75. évfolyam, 145. szám
1985. június 22., szombat

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Bordányi óvodagondok

Ha a kályhák beszélni tudnának...

— Amikor először fúrtam a falat, nagyon féltem — meséli a bordányi óvónéni, Kovács Sándorné. — Attól tartottam, belefúrok a vilanyvezetékbe, és agyoncsap az áram. Mondták a többiek, ki kell kapcsolni az automatát. Igenám, de akkor meg nem működött a fűró-gép.

Olykor kényszerűségből, ács meg Kovács lesz az óvónőből. Máskor az olajkályhát kormolja, mert vagy nem ég, vagy füstöl. Ha a kályhák beszélni tudnának...

Amikor először jártunk a bordányi óvodában, a megbízott vezető óvónő, Kómár Ferencné éppen Domaszéken volt tapasztalatserén. Óvodát még nem építettek — de remélhetőleg hamarosan fognak. A mostani helyen ugyanis rendkívül zsúfoltan tudják csak elhelyezni a gyerekeket. Öt éve életveszélyesnek nyilvánították az épületet, akkor vasgerendákkal „húzták föl” a leszakadni készülő plafont, azóta is statikai vizsgálatokat kell végezni, nem romlik-e a helyzet.

Régóta kér új óvodát Bordány — pontosabban csak a lehetőséget, hogy építhessenek, s megyei támogatást a költségekre. Igényük jogosságát elismerik, csak éppen mindig volt sürgősebb náluk: olyan község, ahol még súlyosabbnak ítélték az óvodahelyzetet. Pár éve tisztán társadalmi munkában épült egy új szárny az óvodához — az is csak enyhítette, de nem szüntette meg a zsúfoltságot. Ha a helyi körülményeket nézzük, sokkal hasznosabb lett volna azt az összefogást, közösségi energiát is már az új óvoda építésébe fektetni — de hát akkor még távolabbinak tűnt a lehetőség, mint most. A hetedik ötéves tervben ugyanis lesz új óvodája Bordáynak — a községi tanácsnál reménykednek, hogy nem is a tervidőszak végére. (Egyébiránt pár éve, amikor először fölmerült az új óvoda igénye, még két és fél óvodát lehetett volna annyi pénzből építeni, amennyibe az elkövetkező időben kerül majd.) Legalább a kisajátítással iparkodtak, hiszen a telekárak is egyre emelkednek. A perspektíva most is az, ami egyre több községben: összpontosítani a helyi erőforrásokat, ezeket megtölteni megyei támogatással — no meg rengeteg társadalmi munkával, hogy megvalósulhasson az óvodagondokat megoldó építkezés.

— Az lenne a legjobb, ha minden kisgyerek hároméves korban kerülhetne óvodába — magyarázza Kómár Ferencné. — Bordányban nagy a tanyavilág, a külterületen lakó gyerekek zöme csak az utolsó évben kerül a községbe. Néhol a szülők sem igénylik, hogy óvodába járjon a gyerek, mások a behordást nem tudják megoldani. Minél nagyobb a gyerek, annál nehezebben szokik meg az óvodában. A tanyán rengeteget dolgoznak a szülők, nem érnek rá foglalkozni a gyerekekkel. Jó részüket magukkal viszik a szántóföldre, a gyerekek körülöttük tiplábolnak, míg ők

dolgoznak. Kivétel mindig akad, de jellemző, hogy az ismereteik véletlenszerűek, nem célirányosak.

— Honnan tudja ezt az óvónő?

— Sok közülük a beszédhibás. Szorongóak, félnek. Alig beszélnek. Félve engedjük el iskolába őket. Nehéz párhuzamosan beszoktatni a gyerekeket. Mire kialakulna egy csoportközösség, jönnek újak, felbomlik, átrendeződik az egész. Év vége felé feltöltődnek a csoportok, két és fél éves gyerekeket már fölveszünk, ha a családnak szüksége van az anya munkájára. Azt tapasztaljuk, hogy így is sok a gond: ezek az óvodai elhelyezésre, többet vannak otthon mint az oviban.

— Nincs Bordányban bölcsőde?

— Nincs. Felmerült az ifjúsági parlamenten is, hogy lenne rá igény. Ha egyszer elkészül az új óvoda, lehetne szervezni egy bölcsődei csoportot, hiszen a mostani kiscsoportban még van, aki nem szobatiszta. Úgy érzük, a társadalom érdeke — hogy az anyák mennének dolgozni —, ellentétbe kerül a gyerekekkel, akiknek differenciált bánásmódra lenne szükségük, de ezt a sűrű beszoktatás, és a magas lét-

szám miatt alig tudjuk nyújtani.

— Mekkora a csoportok?

— A kiscsoportban 21-en vannak. A kis középsőben 26-an, a középsőben 30-an, a nagycsoportban 36-an. A nagycsoportos korúak közül 9-et kénytelenek vagyunk a középsőben elhelyezni. Innen mennek iskolába.

— Tavaly hány gyereket utasítottak el?

— Tízet. Olyanokat, akiknek kisiparos vagy háztartásbeli az édesanyja. Akiról a társadalmi bizottság úgy gondolta, megoldhatja otthon a kisgyerek nevelését. De hát az ő igényeik is jogosak az óvodai elhelyezésre.

— Mi várható?

— Bordányban nem csökken a születések száma, inkább enyhén emelkedik. Három évre előre látjuk a helyzetet — az 1983–84-ben születetteket sem tudjuk rendszeresen elhelyezni a mostani helyen. Végleges megoldást csak az új óvoda nyújthat a gondjainkra.

Beszélgetésünk óta ezek a gondok súlyosbodtak. A Bordányi Előre Szakszövetkezet ugyanis nemrég létesített új cipőüzemet. Dolgozói zömmel fiatalasszonyok, óvodás korú gyerekekkel...

Tanács István

Magyar—bolíviai tárgyalások

Budapesten tartotta második ülését június 20–21-én a magyar—bolíviai gazdasági együttműködési vegyes bizottság. A két delegációt Melega Tibor külkereskedelmi miniszterhelyettes, illetve Jorge Crespo Velasco külügyminiszter-helyettes vezette. A felek jegyzőkönyvet írtak alá, amely rögzíti a két ország közötti gazdasági együttműködés lehetőségeit.

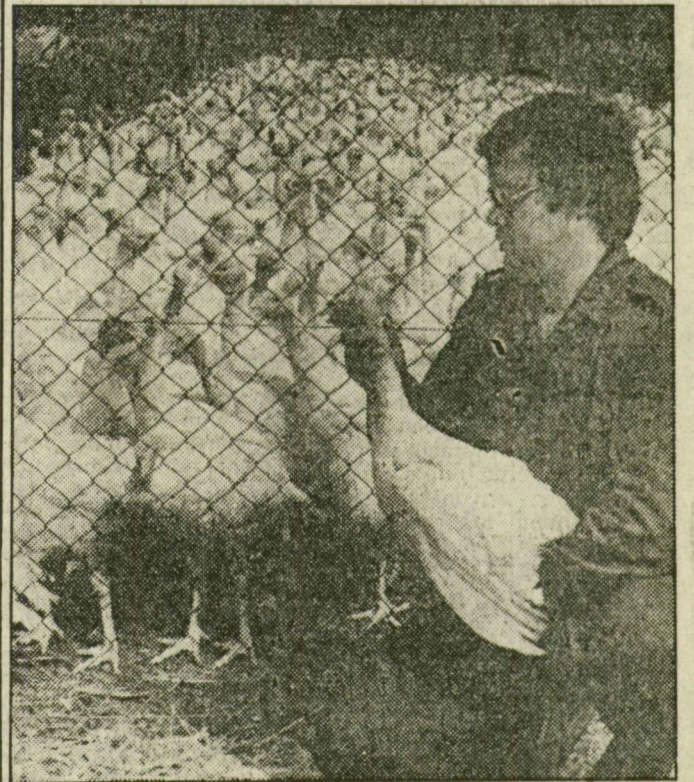
Magyar részről lehetőség nyílik kórházi és oktatási berendezések, daruk, gyógyszerminőség-ellenőrző laboratóriumok, élelmiszer-feldolgozó üzemek, gyógyszeripari és egyéb vegyipari anyagok szállítására; bolíviai részről pedig szinesfémek, ásványi termékek, kávé, trópusi gyümölcsök, kakaó, pamuttermékek, és más áruk exportjára.

A bolíviai küldöttség vezetőjét fogadta Madarasi Attila pénzügyminisztériumi államtitkár, valamint Nagy Gábor és Kovári Péter külügyminiszter-helyettesek.

Kovári Péter és Jorge Crespo Velasco pénteken aláírta a Magyar Népköztársaság és a Bolíviai Köztársaság közötti konzuli egyezményt. (MTI)

„Fóliás” pulyka

Lelemény — haszon

Molnár József felvétele

A gondozó elégedett, jó súlyban vannak a pulykák, hamarosan átadhatják a felvásárlónak

Ennyi egyforma, fehér színű pulykát eddig még nem láttam egy rakason. A tanyaudvarokon ötöt-hatotszorkából néhol tartanak ugyan, de leginkább csak a lakodalmi leveleket főzték pulykahúsból. A Sándorfalvi Magyar—Lengyel Barátság Tsz baromfitelepén nem kevésbé, hanem exportra szánják e nagyra nőtt baromfikat. A szentesi baromfi-feldolgozóval sikerült szerződést kötniük, és a tenyésztéshez szükséges kispulvkákat is beszerezhetik a Szentesi Árpád Tsz-ből.

Somodi János, a téesz főkönyvelője nem is annyira a húsért kedveli a pulykát, hanem az ígéretes bevételekért. Igaz, még nem sok a tapasztalatuk, de mielőtt februárban belevágtak és számukra is új feladatba, előtte tájékozódtak, megkérdezték a régebbi tenyésztőket. Az alapálláshoz elég annyi, hogy míg a téeszben a peccenyecsrirke az ólak egy négyzetméterén 20–25 forint eredményt adott, addig a pulykából legalább a duplájára számíthatnak. Természetesen korábban a csirkenevelés is csak fegvelmezett és szakszerű munkával lehetett eredményes. Erről is érdemes szólni. Egy kiló húshoz 2,29 kilogramm takarmányt használtak fel, s ez a 2,6-es nagyüzemi átlaghoz képest jó eredmény, az elhullás is fele itt az átlagnak. Az Agrokomplex szakirányítását igénybe veszik s eredménytel. Tavaly másodikkok lettek a gazdaságossági versenyben.

A felismert előnyök után mi kellett a váltáshoz? Először is sok lelemény, mert drága épületeket építeni, berendezéseket vásárolni felesleges pénzpocsékolás. Gósi János főgazdát-vezető kétségesen vezet végig a rendezett, tiszta udvaron, s be-bekukkantunk egy-egy nevelőházba. Az előtér vakító fehérre meszelve, s belépéskor cipőnk talpát fertőtleníttésszeres lábtörőn kell megtörlönnünk. A három kétszintes épületben 96 ezer csirkét nevelnek egyszerre s 2

hetes korukban másfél kilósan értékesítik őket. Az udvar végén levő másik három épületet alakítják át a pulykaneveléshez, ebből kettő már készen van. Itt is csak annyi a különbség, hogy a gyámoltalanabb kispulykák igényei szerint infra hőszugárral 34–36 Celsius fokos meleget biztosítanak éjjel-nappal. Nem mondhatnánk, hogy a pulyka különösebben szép állat, de az esze sem sokkal több. Hiába szórják eléjük az ételt, nem jönnek rá maguktól, hogy az az övék. Világító koronglámpákkal kell őket odacsalogtatni.

Hétfetes korukban „kinövik” az épületet, ekkor az udvaron levő utónevelő fóliaházakba költöznek át. A hat vasváz, kívül fekete, belül átlátszó, és ponyvával bélelt fóliaalagútban a tojókát tizenhárom hetes, a bakokat 20–23 hetes korukig tartják. Ekkorra az előbbieket négy és fél kilósak, míg a „gigant” pulykák 12–14 kilóra fejlődnek. Ezek a „könnyűszerkezetes” építmények négy millió forintba kerültek, de nemcsak ennyit érnek. Az itatócsöveket sejejt, kilyukadt öntözőcsövekből barkácsolták. A pulyka-önetető lehetne szabadalom. Egy olajoshordó és egy két-tűfűrészelt gumibroncs célszerű kombinációja. Az emberi lelemény értékét nehéz lenne forintokban mérni.

A hat egyenként hatszáz négyzetméteres létesítményben műszakonként egy ember felügyel az állatokra. A pulykák hosszabb tenyésztési ideje miatt a korábbiak kevesebb dolgozó elég. Ritkábban kell egy-egy turnus után teljes nagytakarítást, fertőtlenítést végezni, mint előtte a csirkenevelésékor. Hátrányos azonban, hogy az érzékeny jászárókból több elhullik, és a mérges pulykák egymást is kikezdi éles csőrükkel. Ha elkészül a „csőrözögép”, az éles csőrvegeket lekerekítik majd, hogy kevesebb kárt tegyenek egymásban.

T. Sz. I.

Autójavítók vállalkozásai

A XI. számú Autójavító Vállalat új termékeket és új szolgáltatásokat honosít meg. Az idei BNV-n is bemutatott a csónak- és kishajószállító utánfutót, amely egyszerűen 9 kaják fér el. Ilyet ugyan nem mindenki vásárol, de megrendelésre készítenek és szállítanak belőle. Ugyancsak az újdonságok közé tartozik, hogy a javításra beadott teherautók helyett, a javítás időtartamára helyettesítő járműveket adnak.

Nagy László felvétele

